

רצב. כל. נראה מדברי הרא"ש ז"ל בסוף פרק קמא
דברכות [סימן יג], בענין ברכת התורה, שדעת
ר"ת שברכת והערב נא אינו אלא סיום הברכה
הקודמת, וכתב שר"ת גריס הלכך נמרינהו לתרוייהו,
ולא גריס הילכך נמרינהו לכולהו, ע"ש. נראה כי
מילת כל בלשון חכמים לא תבוא על פחות משלשה
כלל. מהראנ"ח ז"ל בדרשותיו [הנותן אמרי שפר]
פרשת חיי שרה. וניחא ליה בהא אותה ששנינו [פרק
ג דאבות משנה ג] ג' שאכלו על שולחן אחד ולא אמרו
עליו דברי תורה וכו', שנאמר [ישעיה כח, ח] 'כי כל
שולחנות מלאו קיא', שהוקשה לכל המפרשים דמנין
דרשו מהכתוב הזה ג' אבל דרשו כן ממילת כל.
והוא מה שרצה רש"י ז"ל בפרשת קרח [במדבר טז,
כח] גבי לעשות את כל המעשים האלה לתת כהונה

לאהרן ולבניו סגני כהונה ואליצפן נשיא הקהתי,
שנתחבטו בדבריו ומה הנרצה ממנו, ונראה שרצה
לדקדק מילת כל שהיא הוראה על ג', ופירש כהונה
לאהרן ובניו סגני כהונה ונשיאות אליצפן, ע"כ.
וצ"ע מההיא דפרק המפקיד [בבא מציעא] דף ט"ל
ע"א, תנא וכולן שמין להם כאריס, ומוקי לה
תלמודא (דאנטושים) [ארטושים] דרשב"ג קאי, ושם
בעי תלמודא וכולן לאתויי מאי, ומשני לאתויי בורח
מחמת מרדין, ע"ש, נראה דעל שנים בלבד שייד
לומר וכולן.